

Medlemsbrev

Nr 1•29 maj 2012

Sveriges Gerontologiska Sällskap

Ordförande har ordet

Bästa medlemmar,

När jag skriver detta befinner jag mig vid mitt arbetsrum vid Uppsala universitet. Som några kanske vet så är jag till vardags verksam vid Sociologiska Institutionen. Våra lokaler vetter mot en av Uppsalas vackraste kyrkogårdar och när solen skiner, såsom den gör idag, kan utsikten från mitt fönster vara riktigt rogivande och inspirerande på något underligt vis. Så med denna vackra syn i bakgrunden samlar jag mig nu för att skriva ett par rader till er om vad som händer i vår förening.

För drygt en månad sedan hade vi ännu en lyckad Sveriges Gerontologidag (mer om den längre fram i nyhetsbrevet). I år ansvarade en av SGS-grundarna – tillika föreningens ordförande under de första tio åren, prof. Lars Andersson – för det lokala arrangemanget kring dagen. Årets Gerontologidag var den sista aktivitet som Lars hade huvudansvar för att anordna å vår förenings vägnar. Han avgick nämligen som styrelseledamot vid årsmötet i Norrköping för en månad sedan efter att ha jobbat i över ett decennium för föreningen. Hans engagemang låg inte bara bakom att SGS överhuvudtaget bildades utan är också anledningen till att föreningen växt genom åren och hittat sin identitet bland Sveriges intresseorganisationer för äldre- och åldrandefrågor. Personligen har jag haft ett enormt stöd i Lars då jag efterträdde honom som ordförande för snart tre år sedan. Jag vill härmed tacka honom både å föreningens och mina egna vägnar för hans engagemang och generositet genom åren. Vi kommer att sakna dig, Lars!

En annan styrelsemedlem som jobbat för föreningen sedan många år tillbaka och som avgick vid årsmötet är Barbro Dahlbäck. Hon har varit föreningens kassör i några år nu men har varit aktiv betydligt längre än så. Härmed vill jag därför passa på att tacka Barbro för hennes engagemang. Vi kommer att sakna Barbro för alla idéer som hon kommit med genom åren och för hennes gedigna arbete i rollen som styrelsemedlem och som kassör! Vid årsmötet valdes två nya medlemmar in i styrelsen. De presenteras längre fram i detta medlemsbrev. Det ska bli stimulerande att arbeta med dem för att arrangera intressanta aktiviteter för er medlemmar.

En spännande höst väntar SGS. Hösten inleds med en föreläsning av författaren Elsie Johansson som fått årets Stora Gerontologipris. Vi har också en spännande konferens i Umeå att se fram emot. Vi planerar dessutom just nu det andra Interdisciplinära Forumet för doktorander och nydisputerade inom äldre- och åldrandeområdet. Som ni kanske minns organiserade vi det första förra året efter att ha fått tips från er om att aktiviteter för den nya generationen forskare inom vårt område behövdes. Förra forumet blev välbesökt och fick mycket bra betyg både från de som presenterade vid det och från dem som var med och lyssnade på alla de spännande presentationer som den nya generationen av gerontologer bjöd på. Därför satsar vi även i år på ett interdisciplinärt forum. Information om alla dessa aktiviteter finner ni i slutet av detta brev.

Om mindre än en månad går den Nordiska Gerontologiska Kongressen av stapeln i Köpenhamn. Jag tar för givet att flera av er kommer att vara där. Härmed ber jag därför er som åker dit och som har idéer på aktiviteter som vi kan anordna att ta kontakt med mig under konferensen. Jag kan bjuda på fika, bara ni kommer med idéerna!

Hälsar,

Sandra Torres, ordförande för SGS

Sveriges Gerontologiska Sällskap

Ordförande Sandra Torres
Uppsala universitet
Sociologiska institutionen
751 26 Uppsala
Tel: 018-471 1171
E-post: sandra.torres@soc.uu.se

www.sgs.nu

Sekreterare Veronika Wallroth
Linköpings universitet
NISAL / ISV
601 74 Norrköping
Tel: 011-36 33 24
E-post: info@sgs.nu

Informationsansvarig har ordet

Bästa medlem,

Har du besökt SGS:s hemsida? Där finns allehanda information som kan vara till nytta för dig som är intresserad av äldre frågor. På hemsidan lägger vi ut aktuella uppgifter om kommande SGS-aktiviteter, och där kan du naturligtvis också läsa om föreningen, stadgar och styrelse.

Men hemsidan innehåller mycket mer än så. En användbar resurs är den lista som vi har sammanställt över doktorsavhandlingar inom äldreområdet. Den omfattar svenska avhandlingar som publicerats sedan 2004. Listan uppdateras kontinuerligt, och har länkar till mer information och fulltext. Skulle du sakna någon avhandling på listan får du gärna meddela oss, så lägger vi till den.

Vidare hittar du information om kommande nationella och internationella konferenser på webbsidan. För den intresserade finns också information om samtliga seminarier, konferenser och gerontologidagar som SGS har arrangerat sedan starten 1999 – en vid det här laget omfattande lista.

Adressen till hemsidan är: www.sgs.nu.

Många hälsningar,

Lena Dahlberg, informationsansvarig för SGS

Sekreteraren har ordet

Bästa medlem,

Äntligen har sommaren kommit och med den kommer förhoppningsvis också lite ledighet för oss alla. Jag fortsätter min föräldraledighet och därför kan det hända att jag inte kommer vara lika snabb att svara på den e-post som skickas till info@sgs.nu och jag ber om överseende med detta.

I samband med detta medlemsbrev kommer jag skicka ut påminnelser till dem som ännu inte har betalat sin medlemsavgift.

Jag önskar er alla en riktigt skön sommar.

Veronika Wallroth, sekreterare för SGS

Sveriges Gerontologidag

SGS Dagen gick i stapeln den 18 april i Norrköping. Dagen anordnades i ett samarbete mellan NISAL (Nationella institutet för forskning om äldre och åldrande, Linköpings Universitet) och Norrköpings Kommun. Vid bilden här till höger ser vi ordföranden för SGS – Sandra Torres – då hon vid tillkännagav vem som fick årets Stora Gerontologipris. Priset gick i år till författaren Elsie Johansson som ett erkännande av en utomordentlig insats inom området åldrande och äldre. Elsie Johansson har bl. a. skrivit böckerna *Näckrosträdet* och *Sin ensamma kropp* som handlar om åldrandets existentiella villkor.

Sveriges Gerontologiska Sällskap

Ordförande Sandra Torres
Uppsala universitet
Sociologiska institutionen
751 26 Uppsala
Tel: 018-471 1171
E-post: sandra.torres@soc.uu.se

www.sgs.nu

Sekreterare Veronika Wallroth
Linköpings universitet
NISAL / ISV
601 74 Norrköping
Tel: 011-36 33 24
E-post: info@sgs.nu

Elsie Johansson har föreläst flitigt och såväl böckerna som föreläsningarna har bidragit till ökad insikt om att känslor inte är åldersbundna samt visat att det aldrig är för sent att förändra sitt liv. Elsie Johansson kommer att hålla sin prisföreläsning den 14 september i Uppsala. Mer information om föreläsningen kommer längre ned i detta medlemsbrev under avsnittet Kommande aktiviteter i SGS.

Under Sveriges Gerontologidag hölls föreläsningar av docent Peter Öberg (Gävle högskola) och fil. dr. Torbjörn Bildtgård (Stockholms universitet) på temat *Nya intima relationer på äldre dar*. Fil. dr. Linn Sandberg (Linköpings universitet) hade rubriken *Lita till lusten* på sin föreläsning som handlade om maskulinitet, åldrande och innebörd av sexuell lust. Doktoranden Anna Siverskog (Linköpings universitet) höll en föreläsning med titeln *Queera livslopp. Ålder, kön och sexualitet i äldre hbtq-personers livsberättelser*. Katarina Lindahl, f d generalsekreterare vid RFSU, föreläste om sexualiteten som källa till lust, glädje och oro.

SGS:s pris till lovande forskare gick till docent Cecilia Fagerström (Blekinge tekniska högskola). Cecilia höll avslutningsföreläsningen som hette *Gammal eller bara lite äldre*. Nedan följer en mer ingående intervju med Cecilia Fagerström där hon bland annat berättar om vad SGS:s pris för lovande forskare innebär för henne.

Intervju med Cecilia Fagerström (pristagare för SGS:s pris för lovande forskare)

Berätta lite om dig själv och om din forskning.

"Jag är 39 år gammal och har varit intresserad av äldre frågor sedan jag började som vårdbiträde i början på 90-talet. Efter det har jag utbildat mig inom vård- och omsorgsområdet och är idag docent i vårdvetenskap och lektor vid Blekinge Tekniska Högskola. Min forskning har fokus på att öka förståelsen för hur äldres hälsa och livskvalitet förändras i samband med att deras funktionsförmåga försämras. Min forskning berör framför allt personer som bor i eget boende med eller utan hjälp från anhöriga för att klara av sysslor i det dagliga livet. En del av min forskningstid är jag engagerad i en stor nationell longitudinell multicenterstudie, SNAC. I detta projekt är min ambition att följa ett antal äldre personer och studera hur deras hälsa och livskvalitet utifrån olika kvalitetsmått förändras över tid. Denna kunskap bedömer jag som viktig för att kunna sätta in riktade åtgärder i och runt omkring hemmet med målsättning att bibehålla hälsan i samband med att funktionsförmågan försämras och behovet av vård och omsorg ökar. Ett annat projekt som jag är engagerad i är Äldrelotsprojektet som är en försöksverksamhet som utgår ifrån den äldres perspektiv och dennes kontakter med vård och omsorg. Här är det intressant om vi kan utarbeta en funktion som kan utgöra ett direkt stöd till de mest sjuka äldre och deras anhöriga och initiera förbättringsarbete inom olika områden".

Vilka är dina framtidsplaner?

"Jag är intresserad av att arbeta med frågor som berör teknik- och IT-lösningar som ger äldre med olika grad av funktionsnedsättningar möjlighet att mer aktivt delta i sin vård och omsorg. Detta anser jag är viktigt dels för att bibehålla oberoendet så länge som möjligt och dels för att hushålla med resurser inom vård och omsorg så att de räcker till dem som är i allra störst behov".

Sveriges Gerontologiska Sällskap

Ordförande Sandra Torres
Uppsala universitet
Sociologiska institutionen
751 26 Uppsala
Tel: 018-471 1171
E-post: sandra.torres@soc.uu.se

www.sgs.nu

Sekreterare Veronika Wallroth
Linköpings universitet
NISAL / ISV
601 74 Norrköping
Tel: 011-36 33 24
E-post: info@sgs.nu

Hur känns det att ha blivit har blivit tilldelad Sveriges Gerontologiska Sällskaps pris för lovande forskare?

"Jag tycker att det är jätteroligt att mitt bidrag inom äldreområdet uppmärksammas.

Jag ser också det som värdefullt att behov bland personer med olika hälsoproblem vilka vi ibland bedömer som alltför "friska" för att ha tillgång till vård och omsorg lyfts upp på agendan. Det känns extra bra att denna grupp uppmärksammas i tider då stort fokus ligger på att den äldre befolkningen blir allt friskare. Det är här som vi kan arbeta med förebyggande och stödjande insatser. Jag upplever att vi idag vet ganska lite om gruppen och vilka deras behov är då de ofta hankar sig fram i vården, med eller utan hjälp från anhöriga".

Vilka äldre och åldrandefrågor tycker du vi behöver utforska?

"Med tanke på hur vårt samhälle ser ut så tycker jag att ett viktigt bidrag inom äldreområdet är att få mer kunskap om hur dagens stress påverkar äldres profil av hälsoproblem, livskvalitet och behov av vård och omsorg i framtiden".

Hur ser du på framtiden för äldre och åldrandeforskare i Sverige?

"Jag anser att äldreområde är ett viktigt område att fortsätta att fördjupa sig i då det inom området ryms många forskningsfrågor som ännu inte är besvarade eller som förändras över tid. Därtill kommer att äldre är en stor grupp i vårt samhälle och vi kan leva länge som äldre. Vi lever länge tack vare att den medicinska utvecklingen har gått framåt. Samtidigt skapar denna utveckling många nya frågeställningar som måste besvaras av åldrandeforskare inom olika områden. En åldrande befolkning kommer t.ex. att medföra att många äldre kommer att vara "friska" multisjuka under en ganska lång tid. Det kommer att finnas ett antal äldre som kommer att ha en eller flera sjukdomar som är osynliga så länge de behandlas men som kan upplevas besvärande i vardagen".

Vad tycker du att SGS ska satsa på?

"Fortsätta att lyfta fram äldre- och åldrandefrågor på olika agendor för att aktualisera de varierande behov som finns in den åldrande befolkningen".

Nya medlemmar i SGS styrelse

I samband med Gerontologidagen den 18 april höll SGS sitt årsmöte och två av föreningens medlemmar blev invalda till styrelsen. I medlemsbrev nr 2 förra året presenterade vi hela styrelsen som valdes vid årsmötet 2011. Därför presenterar vi inte hela styrelsen på nytt här nedan utan väljer att i stället uppmärksamma de två nya styrelsemedlemmarna. Ett par ord om styrelsen tål dock att sägas och det är dels att i samband vid årsmötet valdes nya medlemmar till styrelsen eftersom två styrelsemedlemmar – prof. Lars Andersson (Linköpings Universitet) och universitetsadjunkt Barbro Dahlbäck (Mittuniversitet) – avgick. Den förstnämnda var med och grundade föreningen mellan Barbro har varit styrelsemedlem i många år. SGS vill därför tacka dessa styrelsemedlemmar ännu en gång för allt arbete och engagemang ni lagt på vår förening genom åren!

Vi vill även välkomna de nya invalda styrelsemedlemmarna till arbetet. Nedan får ni ett par korta presentationer om dem. Vår förenings nya styrelse består av Sandra Torres, Torbjörn Svensson, Lena Dahlberg, Veronika Wallroth, Anna Dahl, Anna Dunnér, Ann-Britt Sand och så våra nya medlemmar –Sofi Fristedt och Jim-Alex Hirshi.

Sofi Fristedt är doktorand i arbetsterapi vid Hälsohögskolan i Jönköping med planerad disputation hösten 2012. Hennes avhandlingsarbete har titeln "Active Ageing and Participation through Community Mobility", och fokuserar på äldre män och kvinnors transportmobilitet som medel för delaktighet i aktiviteter utanför bostaden på äldre dar. Efter styrelsens konstituerande övertar hon nu rollen som kassör för vår förening.

Sveriges Gerontologiska Sällskap

Ordförande Sandra Torres
Uppsala universitet
Sociologiska institutionen
751 26 Uppsala
Tel: 018-471 1171
E-post: sandra.torres@soc.uu.se

www.sgs.nu

Sekreterare Veronika Wallroth
Linköpings universitet
NISAL / ISV
601 74 Norrköping
Tel: 011-36 33 24
E-post: info@sgs.nu

Jim-Alex Minorsson Hirschi arbetar som enhetschef inom äldreomsorgen i Göteborgs Stad och har utbildat sig till socionom vid Göteborgs universitet. Han bloggar om äldreomsorg och ledarskap på hemsidorna *Släpp loss de äldre* och *Äldreomsorgsledarna* samt är grundare till sidan *Social omsorg* på Facebook. Han är vice ordförande i Föreningen Social Omsorg (FSO).

Lär känna en medlem

Under Gerontologidagen fick Anna Dunér möjlighet att ställa några frågor till en av SGS:s medlemmar: Laura Machat-From. På frågan om hur hon tycker att Sveriges Gerontologidag 2012 varit svarade Laura: "Jättebra".

Är det något särskilt som du har fastnat för?

"Att få ta del av ny och intressant forskning som jag följt från start och nu ser resultatet av".

Kan du berätta lite om vad du själv sysslar med?

"Jag är doktorand vid NISAL (Nationella institutet för forskning om äldre och åldrande), Linköpings universitet. Mitt avhandlingsarbete handlar om identitet, invandrarskap och hög ålder. Alltså hur identiteten förhandlas i intersektionen mellan invandrarskap och hög ålder".

Är det något särskilt som du gärna vill se att SGS satsar på i framtiden?

"Jag tycker att dagens presentationer ligger i linje med det jag tycker är viktigt att uppmärksamma. Att fokusera på äldre människor och åldrande kopplat till olika sociala positioner som klass, funktionshinder, etnicitet och sexualitet. Det är viktigt att synliggöra äldre som heterogen grupp".

Ökad geriatrisk och gerontologisk kompetens

Den 6 december representerade Anna Dahl SGS vid en hearing på Socialstyrelsen angående ökad geriatrisk och gerontologisk kompetens för högskolegrupper inom äldreomsorg och primvård, och hur den ska utformas och genomföras. Övriga deltagare var bl.a. representanter för Dietisternas Riksförbund och Sveriges Geropsykologers Förening. Vid hearingen framkom att ett av de största problemen är att gerontologi och geriatrik inte ingår i grundutbildning eller i liten grad samt att flera lärosäten har varit tvungna att lägga ner kurser i gerontologi och geriatrik pga. av sänkt antal utbildningsplatser.

Från SGS föreslogs det att alla först bör genomgå en grundkurs i gerontologi innan fördjupning sker inom olika kompetensområden, vilket övriga deltagare instämde i. Vidare framkom en samstämmig syn på att vidareutbildning inom gerontologi och geriatrik måste premieras och stödjas av arbetsgivaren, vilket ofta inte är fallet idag. Det diskuterades också hur vidareutbildning kan utformas och genomföras. Deltagarna hade en samstämmig syn på att utbildning bör vara multiprofessionell och hade en positiv syn på att vidareutbildning till en stor del kan genomföras via Internet. Man såg också positivt på att utbildningen bedrivs på många lärosäten runtom i landet, eftersom steget till att läsa på högskola eller universitet kan vara mindre om möjligheten ges på hemorten, givetvis under förutsättning att kvaliteten bibehålls. Specialistutbildningarna till Äldresjuksköterska lyftes fram som ett gott exempel, där flera lärosäten samverkar och bidrar med sina specialkunskaper.

Vid hearingen diskuterades också vilka som skulle få del av utbildningen och vikten av att kunskapen inte "bara" kommer en person till del utan hela verksamheten. Förslag lyftes fram att experter inom kvalitetsförbättring

Sveriges Gerontologiska Sällskap

Ordförande Sandra Torres
Uppsala universitet
Sociologiska institutionen
751 26 Uppsala
Tel: 018-471 1171
E-post: sandra.torres@soc.uu.se

www.sgs.nu

Sekreterare Veronika Wallroth
Linköpings universitet
NISAL / ISV
601 74 Norrköping
Tel: 011-36 33 24
E-post: info@sgs.nu

inom vård och omsorg bör inbjudas till vidare diskussioner. Sammanfattningsvis hade deltagarna en mycket samstämmig syn på vilka hinder som finns och vilka incitament som krävs för att öka kompetensen inom gerontologi och geriatrik. Resultaten finns att läsa i rapporten *Ökad kompetens inom geriatrik och gerontologi och förslag till utformning och genomförande av satsning*, som finns att ladda ner från Socialstyrelsens hemsida. I stort sett speglar rapporten det som framkom vid hearingen, men rapporten är vag kring hur vidareutbildningen ska genomföras. Det hade kanske funnits ett bättre underlag till ett förslag kring hur vidareutbildningen ska genomföras om de lärosäten som bedriver utbildning inom gerontologi och geriatrik bjudits in till en hearing istället för att bara kontakta några enskilda lärosäten.

På gång inom gerontologiområdet

Den 21:a Nordiska kongressen i Gerontologi hålls i år i Köpenhamn den 10-13 juni. Mer information finner du på www.21nkg.dk

Den 22:a Nordiska Kongressen arrangeras av SGS och SGF (Svensk Geriatrisk Förening) i Göteborg 25-28 maj 2014. Mer information om det finner du så småningom på: www.22nkg.com

Litteraturtips

Denna nya sektion i medlemsbrevet är till för att tipsa er om nya böcker eller rapporter som kan vara intressant för flera. Vi välkomnar fler tips så att denna del av medlemsbrevet kan byggas ut. Skicka dessa (såsom det ser ut här nedan, alltså fullständig referens och information om vad som gör att detta litteraturtips är värt att förmedlas till föreningens medlemmar) till: info@sgs.nu

Bulow, P., Persson, D. & Sandén, I. (red). (2012): *Delaktighetens praktik- Det professionella samtalets villkor och möjligheter*. Malmö: Gleerups. (Denna antologi handlar om samtal i vård och omsorg och tre kapitel i antologin handlar om äldre och äldreomsorg).

Jeppsson Grassman, E. & Whitaker, A. (red.) (2012): *Åldrande och omsorgens former. Mot nya perspektiv*. Lund: Studentlitteratur. (Denna antologi fokuserar på kontexter som oftast glöms då omsorgen av äldre diskuteras, dvs. migration, boende, livets sista tid, funktionshinder och det civila samhället).

Kommande aktiviteter i SGS

Den 14 september kl 15:00 arrangerar vår förening – i samarbete med Uppsala Universitet Innovation – en föreläsning av mottagaren av Stora Gerontologipriset – Elsie Johansson. Håll utskick efter mer information på vår webbsida: www.sgs.nu

Den 3-5 oktober arrangeras en europeisk konferens för socialgerontologer vid Umeå Universitet. Den anordnas av Network on Ageing in Europe (ESA-RN1) tillsammans med SGS. Deadline för att skicka abstract är den 15 juni. Läs mer på: www.ageing-in-europe.org

Den 6 december anordnar SGS – också tillsammans med Uppsala Universitet Innovation – SGS:s andra Interdisciplinära Forum för doktorander och nydisputerade inom äldre- och åldrandeområdet. Deadline för att skicka abstract är den 1 oktober. Mer information om detta kommer att läggas ut på webbsidan: www.sgs.nu

Sveriges Gerontologiska Sällskap

Ordförande Sandra Torres
Uppsala universitet
Sociologiska institutionen
751 26 Uppsala
Tel: 018-471 1171
E-post: sandra.torres@soc.uu.se

www.sgs.nu

Sekreterare Veronika Wallroth
Linköpings universitet
NISAL / ISV
601 74 Norrköping
Tel: 011-36 33 24
E-post: info@sgs.nu